

Міжнародна міграція робочої СИЛИ

Енверов Р.Р.,
ЗІЕІТ, 2011

Суть та причини виникнення міжнародної міграції

Термін «міграція» походить від латинського «*migratio*» - переселення, переміщення, і означає переміщення людей через межі певних територій із зміною постійного місця проживання.

Можна виділити 2 основні види міжнародної міграції робочої сили:

- міжнародна переселенська міграція;
- міжнародна трудова міграція.

Суть та причини виникнення міжнародної міграції

Міжнародна трудова міграція - це переміщення працездатного населення між державами під впливом причин економічного характеру.

Переміщення людей складається з потоків еміграції (вибуття) та імміграції (прибуття).

Міграцію поділяють на міжконтинентальну внутрішньо-континентальну міжнародну міграцію робочої сили.

Виділяють постійну, тимчасову, сезонну, маятникову, замінну, ротаційну, репатріативну, диференційовану, добровільну та примусову.

МОТИВИ:

- Політичного характеру (*політичні переслідування, расові, релігійні, національні дискримінації, репатріація*)
- Військові (*евакуація, реевакуація тощо*)
- Етнічні
- Економічні та соціальні (*пошук роботи, соціальних стандартів*)
- Екологічні (*забруднення навколишнього середовища*)

Економічні мотиви:

- відмінності у рівнях економічного розвитку і “якості життя” окремих країн і, відповідно умовах життєдіяльності;
- національні відмінності у розмірах вартості праці;
- безробіття у країнах, що розвиваються (в останній час це явище розповсюджене в постсоціалістичних країнах);
- міжнародний рух капіталу та функціонування міжнародних корпорацій.

Міжнародна організація праці (МОП)
виділяє наступні види трудових мігрантів:

- Переселенці, тобто ті, хто приїжджає на постійне місце проживання
- Працівники за контрактом, в якому чітко обумовлений термін перебування в приймаючій країні
- Професіонали, яких відрізняє високий рівень підготовки
- Нелегальні мігранти
- Біженці
- Торгові мігранти («фронтальєри» - які здійснюють дрібні торгові закупки)

Особливостями міжнародної міграції робочої сили є наступні:

- глобалізація, зростання масштабів та розширення географії міграції;
- зростання ролі демографічних факторів у розвитку трудової міграції;
- зростання питомої ваги в міграційних потоках висококваліфікованих працівників;
- збільшення обсягів нелегальної міграції робочої сили;
- тимчасовий характер міграції.

РОЗМІР ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ, ЄВРО НА МІСЯЦЬ

Країна	Середня заробітна плата			Різниця в оплаті праці			Зміни в різниці в оплаті праці за 2004-2006 рр.
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	
Білорусь	124,50	167,00	196,6	35,50	41,00	32,6	-2,9
Естонія	466,00	516,00	594,00	377,00	390,00	430,00	+53,00
Латвія	314,00	350,00	430,00	225,00	224,00	266,00	+41,00
Литва	333,00	373,00	434,00	244,00	247,00	270,00	+26,00
Польща	501,00	591,00	637,00	412,00	465,00	473,00	+61,00
Росія	188,00	243,00	315,00	99,00	117,00	151,00	+52,00
Румунія	202,00	264,00	326,00	113,00	138,00	162,00	+49,00
Словенія	1120,00	1157,00	1213,00	1031,00	1031,00	1049,00	+18,00
Угорщина	578,00	638,00	648,00	489,00	512,00	484,00	-5,00
Чехія	565,00	639,00	713,00	476,00	513,00	549,00	+73,00
Україна	89,00	126,00	164,00	-	-	-	-

Головними центрами міжнародної міграції є наступні:

- Північноамериканський регіон;
- Латинська Америка (Аргентина, Бразилія, Венесуела, Чилі);
- Регіон Перської затоки. Шість основних центри міграції – це Бахрейн, Кувейт, Оман, Катар, Саудівська Аравія, ОАЕ – частка мігрантів – понад 50% всієї робочої сили;
- Африканський континент – Південна та Центральна Африка (ПАР, Зімбабве, Гана, Камерун, Кенія, Ліберія)
- Країни Західної і Північної Європи.

Наслідки (для «країни-експортера» робочої сили):

- (-) втрата кваліфікованих спеціалістів;
- (-) «ефект віри» - зниження інвестиційної привабливості внаслідок постійного відтоку;
- (-) «виток розуму» («brain drain») – втрата своїх трудових ресурсів, посилення конкурентів;
- (-) втрата частини національного доходу та податкових надходжень до бюджету країни;

Наслідки (для «країни-експортера» робочої сили):

- (+) зниження тиску надмірних трудових ресурсів – зменшення соціальної напруги;
- (+) поповнення платіжного балансу за рахунок переказів працюючих за кордоном (приватні трансферти);
- (+) ввезення емігрантами матеріальних цінностей (гроші, автомобілі, товари тривалого користування);
- (+) набуття більш кваліфікованого та більш досвідченого персоналу у разі повернення своїх громадян.

Наслідки (для «країни-імпортера» робочої сили):

- (-) зростання безробіття за рахунок збільшення конкуренції з боку емігрантів;
- (-) соціальна напруга у вигляді релігійних, національних, расових відмінностей;
- (-) зростання нелегальної міграції;
- (-) зростання соціальної напруги у зв'язку з ростом нелегальної міграції;

Наслідки (для «країни-імпортера» робочої сили):

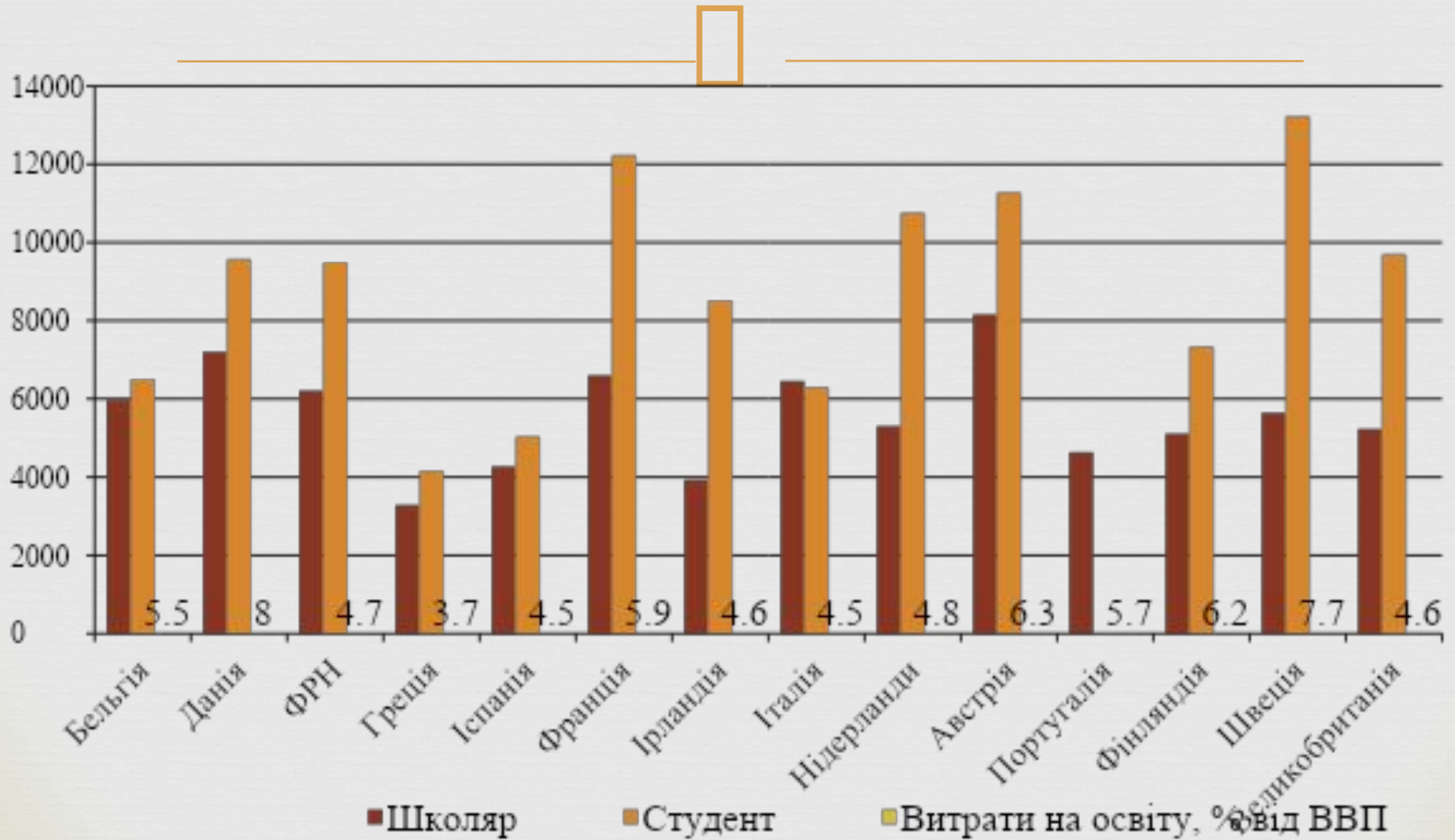
- (+) зростання продуктивності праці та ефективності виробництва;
- (+) економія на витратах на освіту та професійну підготовку;
- (+) зниження податкового вантажу на державний бюджет;
- (+) підвищення конкурентоспроможності виробництва завдяки економії від «дешевої» робочої сили;
- (+) стимуляція власного виробництва внаслідок збільшення споживчого попиту;
- (+) покращення демографічної ситуації.

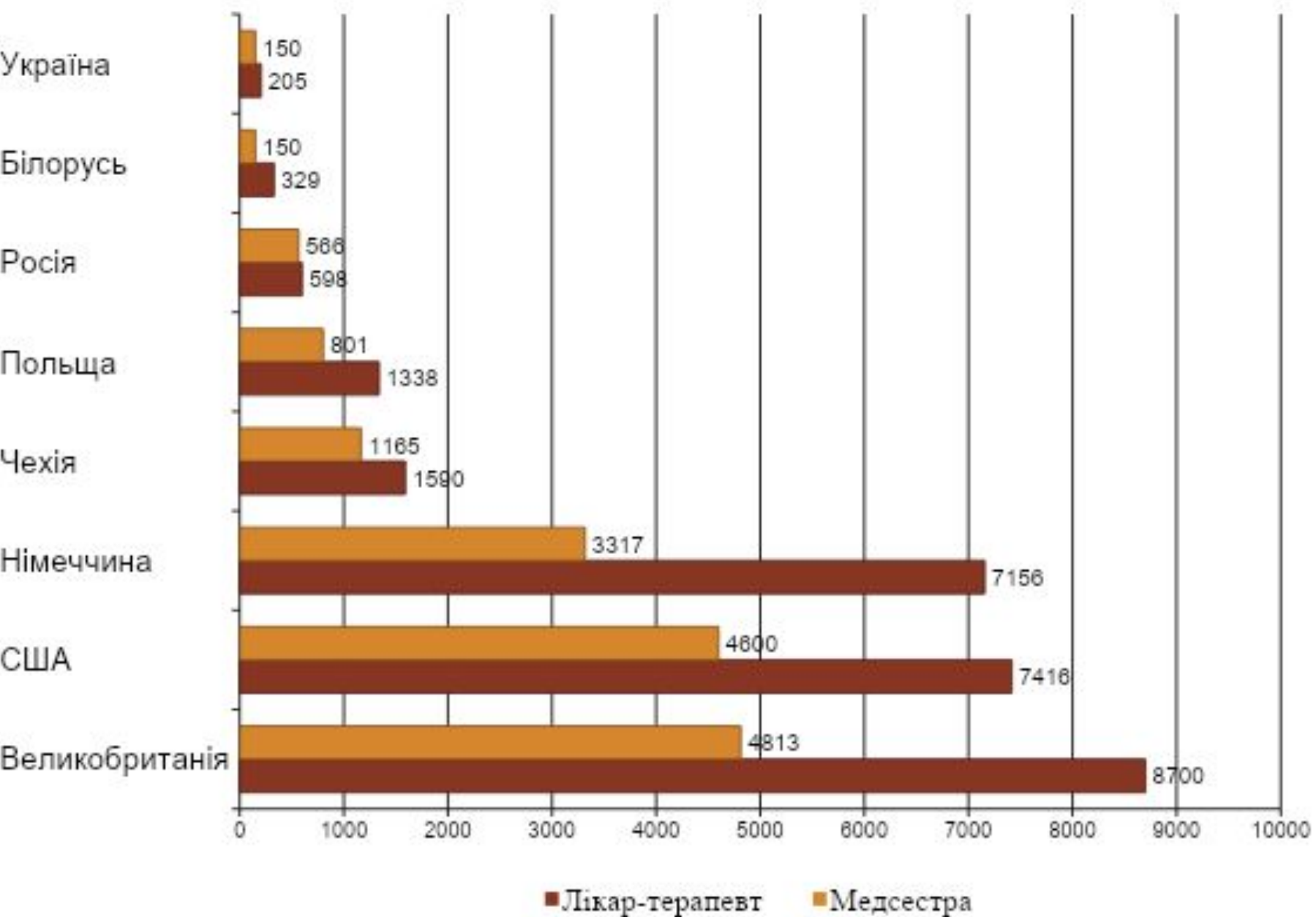
Для європейської міграції характерні три основні напрями:

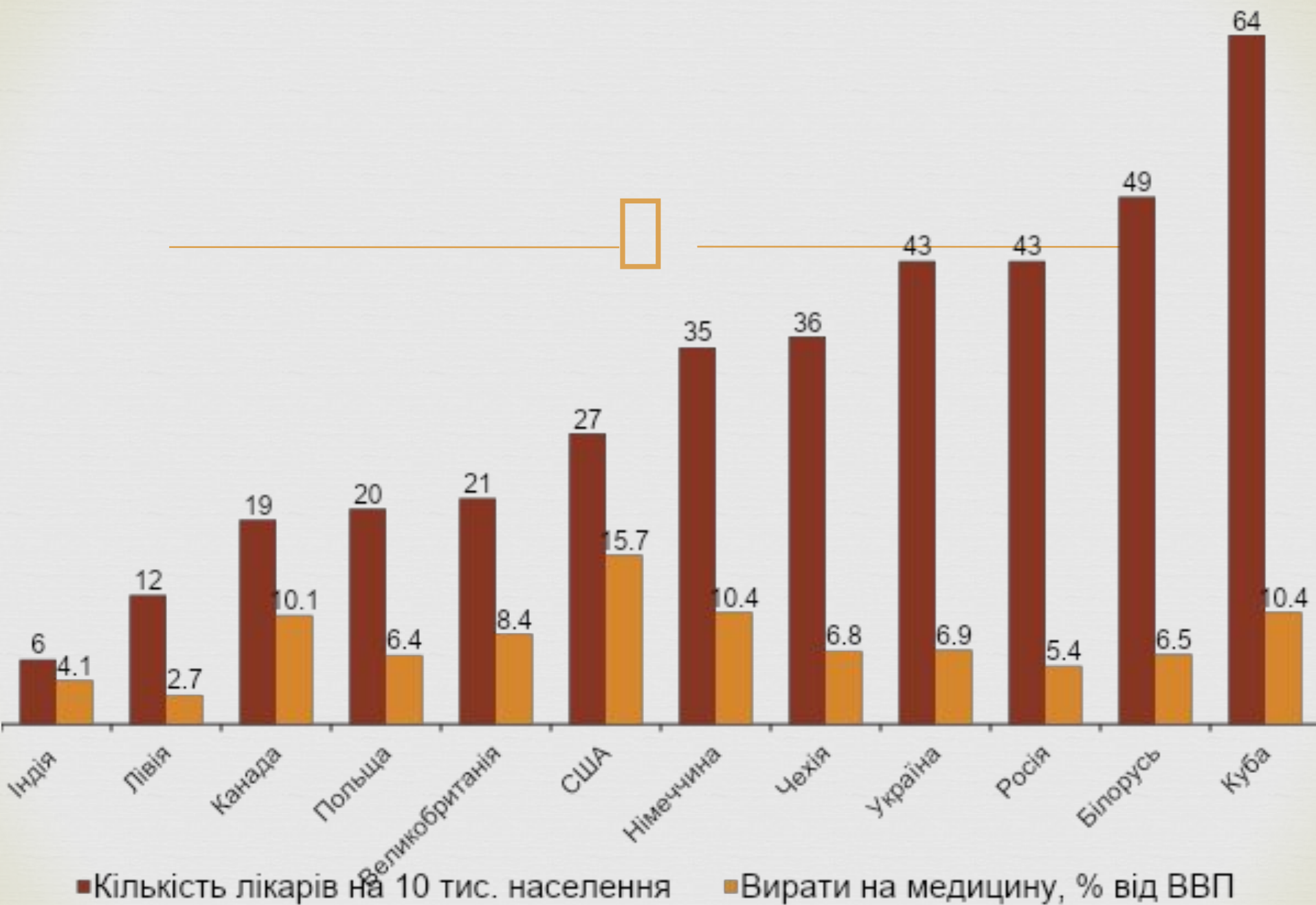

- значними за масштабами є міграційні потоки з країн Південної і Східної Європи (Греції, Іспанії, Туреччини, Португалії, Югославії, Словенії, Угорщини, Польщі, Чехії, Словаччини) у високорозвинуті держави Західної і Північної Європи (Францію, Англію, ФРН, Австрію, Швейцарію, Голландію, Бельгію, Швецію);
- постачальниками робочої сили у західноєвропейські країни виступають країни Північної Африки, а також Індія, Пакистан та інші країни, що розвиваються;
- міграція між розвинутими країнами Західної Європи.

Витрати окремих країн на освіту, тис. дол. США

Регулювання міжнародної міграції робочої сили

Регулювання імпорту робочої сили переслідує дві цілі:

- захист національного ринку праці від стихійного потоку трудових мігрантів, оскільки він може загрожувати проблемам зайнятості;
- забезпечення раціонального використання іноземних робітників, тобто застосування їх праці саме у тих сферах, які не можуть бути забезпечені за рахунок внутрішніх трудових ресурсів.

Регулювання міжнародної міграції робочої сили

- **Державне регулювання експорту робочої сили має наступні цілі:**
- захист прав і інтересів працівників-емігрантів у приймаючих країнах, протидія їх дискримінації у країні тимчасового перебування;
- компенсація втрат від виїзду національної робочої сили за межі країни.
- **Еміграційна політика базується на наступних принципах:**
- гарантія можливості повернення мігрантів на батьківщину;
- забезпечення поступлення в країну і ефективного використання валютних переказів мігрантів;
- зниження рівня внутрішнього безробіття шляхом виїзду тих контингентів працівників, які не користуються попитом на цьому ринку;
- обмеження виїзду працівників пріоритетних галузей економіки (потреба в яких не задоволена);
- покращення ситуації на внутрішньому ринку праці внаслідок

Основні цілі Міжнародної організації міграції:

- регламентація робочого часу;
- регламентація набору робочої сили;
- боротьба з безробіттям;
- забезпечення належних умов життя емігрантів;
- захист працівників від професійних захворювань і нещасних випадків на виробництві;
- захист дітей підлітків та жінок;
- регулювання соціального страхування і забезпечення мігрантів;
- організація професійного навчання.